
La retratista de la reina Elizabeth II, Miriam Escofet

Autor:

Data de publicació: 16-09-2020

Miriam Escofet, la retratista d'Elizabeth II: "de la Reina em va cridar l'atenció el seu resplendor, també el seu humor i la seva calidesa com persona"

La pintora va néixer a Barcelona, però ha viscut a Londres durant 40 anys. El pensador Felix Ravisson va dir que cada retrat és en realitat un autoretrat. No és exactament així en el cas de Miriam Escofet i la seva model, la Reina Elisabet II, encara que observant el llenç que la barcelonina va fer de la seva mare el 2018 és difícil no traçar un fil entre aquest treball i l'últim encàrrec reial.

Miriam Escofet, la retratista d'Elizabeth II: "de la Reina em va cridar l'atenció el seu resplendor, també el seu humor i la seva calidesa com persona"

La pintora va néixer a Barcelona, però ha viscut a Londres durant 40 anys.

PER Silvia Cruz Lapeña

30 DE JULIOL DE 2020 23:09

El pensador Felix Ravisson va dir que cada retrat és en realitat un autoretrat. No és exactament així en el cas de Miriam Escofet i la seva model, la Reina Elisabet II, encara que observant el llenç que la barcelonina va fer de la seva mare el 2018 és difícil no traçar un fil entre aquest treball i l'últim encàrrec reial. És per això que somriu com ell li recorda que la cita, mentre assistia a la Fira de Vanity Fair a través de FaceTime per comentar els detalls de l'encàrrec que li han fet, un abans i un després en la seva carrera. "Sens dubte, el punt clau era guanyar el Premi BP Portrait amb la pintura de la meva mare. És un guardó mundialment reconegut i prestigiós que t'obre les portes com a artista. De fet, encàrrec per pintar la monarca va venir gràcies a aquest guardó. "

També hi ha una connexió estètica entre aquests dos llenços – la mateixa tècnica, un estil figuratiu que ha fet d'Escofet un artista molt apreciat a Anglaterra – i el contingut: dues dones grans, acompanyades de porcellana i altres objectes, als quals el pintor volia centrar-se des d'un costat íntim. "Volia pintar un retrat de la reina que expressava les seves qualitats humanes, més que no pas una representació més grandiosa i tradicional. Però al mateix temps reconèixer d'alguna manera en la pintura que és la monarca ". La "humanitat" a la qual es refereix Escofet no és com la de Lucian

Freud, que va assenyalar que la mateixa Reina de la mateixa manera que l'artista britànic reflectia a tothom: de manera bratista, com si volgués transmetre a la cara els dolors de l'ànima. També hi va haver una mica de burla en aquest llenç.

"Volia representar la persona privada darrere de la cara icònica. Aquest va ser el meu objectiu i, certament, el major desafiament ha estat enfrontar el fet que havia de pintar la cara més coneguda del món, "l'artista comenta sobre la encàrrec que li va fer l'oficina d'Afers Estrangers i de la Commonwealth per part del seu Sots-secretari, Sir Simon McDonald "Amb Sir Simon comentàvem que la Reina és com una mena d'àvia de la nació i així, d'alguna manera, esperaven que aquest retrat complementaria el de Pietro Annigoni pintat cap a l'inici del regnat. Segons el pintor no s'havia capturat la seva humanitat i la seva dignitat durant la segona meitat del seu regnat i esperava que el meu retrat funcionés com un resum de dit període. "

Miriam Escofet, en els dies en què va finalitzar el retrat d'Elisabet II.D.R.

Tot el que va ser a principis de 2019 i fa uns dies es va revelar el secret. Miriam reconeix que va viure "com una tragèdia personal" que, a causa del coronavirus, la presentació no es va poder fer presencialment. Però va acabar veient el costat bo de la Reina veient la seva impressió per primera vegada a través d'una connexió amb el programa ZOOM: "va resultar que l'esdeveniment va arribar a tot el món, que és increïble", diu d'un esdeveniment que tot i ser virtual va prendre molt de temps i esforç per organitzar-lo. "Va ser un moment particularment ansiós, a part de que la reina veiés el seu retrat per primera vegada, els preparatius per a la presentació de la pintura va durar una setmana. Em vaig meravellar amb el personal del FCO i el nivell de dedicació i atenció al detall que van posar per fer una realització perfecta, "explica a aquesta revista com mostra el seu desig d'un acte vis a vis quan la pandèmia ho permet.

La reacció d'la monarca a veure el quadre també va convertir el món al voltant. Elizabeth II va reparar en un detall que no tenia res a veure amb la cara: es va adonar que la tassa de porcellana que apareix al quadre estava buida. "Em temo que el te ha estat sacrificat pel simbolisme", va dir divertida, cosa que enllaça amb el sentit de l'humor que el pintor destaca com un dels trets més destacats de la Reina, amb qui es va reunir dues vegades per fer la seva feina. "La primera sessió va ser el juliol de l'any passat al castell de Windsor i la segona sessió al febrer, al Buckingham Palace. Quan la vaig conèixer, em van cridar l'atenció diverses qualitats: en primer lloc, el seu resplendor perquè tot i ser baixa, desprèn una força molt intensa, accentuada pel cabell blanc. També em va cridar l'atenció la seva agudesia, la seva senzillesa, el seu humor i la seva càlida personalitat . "

Retrat d'Elisabet II el 1955, per Pietro Annigoni.D.r.

Va ser evident per Escofet que la Reina és una experta en ser retratada. "Està totalment adaptada al que requereix l'artista. Té molta paciència però també et permet saber quan vol acabar la sessió ", explica la pintora, molt conscient dels riscos d'acceptar un encàrrec com aquest. "És un gran honor perquè és una validació de les teves habilitats com a artista. Però també és una cosa que cal assumir amb gran temor i no sempre resulta en l'èxit crític. Pot ser una tasca arriscada per a l'artista, però malgrat aquestes aprehensions, no vaig dubtar a acceptar el desafiament. "

Document o propaganda

De la reina d'Anglaterra hi ha milers de retrats. És fàcil imaginar que ella està més que acostumada a plantejar i deixar que els artistes facin el que pensen. Tant és així, que ni Miriam ni cap dels altres pintors que han agafat un encàrrec oficial han hagut de signar cap clàusula de confidencialitat. "Però ja s'entén que el que passa en aquests moments és una cosa privada", diu ella. D'altra banda, la contenció és una cosa natural i evident en una monarca que ha estat en el càrrec durant gairebé set dècades, com aquest risc al què Miriam es refereix en acceptar l'encàrrec d'immortalitzar-la.

Retrat d'Elisabet II d'Anthony Williams. (1996) Royal Society

Un representant, poderós o Reina es retrata simbòlicament per reafirmar el poder que ja posseeix. D'aquí que el resultat pugui acabar semblant una crítica del retrat o un cartell propagandístic, cosa que Dora Thornton, experta en el Renaixement europeu, ha analitzat en profunditat, en referència a Elizabeth I, avantpassada de la Reina actual. Ja li va passar a Anthony Williams, també elegit el 1995 per la Royal Society of Portrait Painter per retratar la reina en el seu 70 aniversari i s'el va acusar de pintar els seus dits "com embotits".

'Un àngel a la meua taula' és el retrat d'Alma, mare de Miriam Escofet, que va servir de passaport a la pintora per ser elegida com a retratista d'Elisabet II.D.R.

Es va excusar dient que això és el que va veure, i mirant aquest retrat de fa 25 anys, és obvi que la monarca es veu

més vella del que apareix avui. Per Escofet, però, és un dels seus favorits perquè "es queda allunyat del retrat reial al qual estem acostumats". A Miriam també li agrada el retrat que va fer Michael Leonard, on la Reina apareix amb un dels seus gossos, i el de Benjamin Sullivan, que va triar la seva bossa eterna situada al costat de la cadira en que la reina va posar per a immortalitzar-la. "La monarca està com una mica absent, però crec que és una pintura que té un gran valor", diu que també la va voler agafar d'una manera intangible però al mateix temps, domèstica: "és una dolçor que relaciono amb l'edat. La vaig veure en la meua mare i també la vaig utilitzar per pintar la reina.

En com esquivava la temptació de ser complaent, Escofet diu que havia de trampa en la ment tot el temps, però que no hi havia de pensar-hi massa. "Afortunadament hi ha alguna cosa que m'ho ha fet més fàcil que si hagués fet aquest retrat, per exemple, a Espanya: malgrat la crítica i el fet que ella té detractors, aquí la Reina és molt estimada". En aquest sentit, és inevitable comparar el temps que la va, set mesos, i l'època en què Antonio López va invertir, més de dues dècades, en acabar el retrat de la família reial quan encara estava composta de les Infantes Cristina i Elena, els Reis Juan Carlos i Sofia, i el llavors hereu, Felip de Borbó. En el temps transcorregut i el resultat, ESCOFET és cautelosa: "m'encanta tota l'obra d'Antonio López, em sembla un pintor genial i autèntic. No sé si el retrat de la família reial serà el seu millor treball, precisament a causa de les limitacions i ansietats que el projecte pot haver portat. Però no he vist el quadre en directe ni tant sols he vist cap bona imatge de l'obra, "diu sense mullar-se sobre un artista que considera un dels més influents de la seva generació.

"Encara avui és font d'inspiració per a joves artistes. Tinc un gran respecte i admiració per ell ", diu una dona que no sap si estaria d'acord en retratar els actuals monarques, Felipe i Letizia perquè ella mai no ha pensat en això. "Però sempre he confiat en el destí i crec que la meua tasca és complir amb el millor nivell possible qualsevol projecte que vingui a les mans."

Aquesta fe en el destí és endevinada en altres obres signades per Escofet -els seus bodegons per exemple, on hi ha "aires" de l'escriptor i pintor Leonard Carrington, encara que només reconeix la seva tendència al surrealisme-que en aquests dies es sorprèn que la premsa parla "de l'espanyola que ha retratat la reina d'Anglaterra" Quan la major part de la seva carrera s'ha desenvolupat fora d'Espanya. "És molt freqüent en carreres artístiques. No sé gaire sobre l'escenari de l'art contemporani a Espanya, però aquestes coses passen: per exemple Picasso, va ser a París on va realitzar la seva carrera com pintor. "

'Els cels', de Miriam Escofet.D.r.

Escofet ha participat a Espanya en diverses edicions de "Figuratives", Exposició organitzada pel Museu d'art modern de Barcelona i poc més. "És un forat en la meua família, una cosa que és una missió per a mi omplir. I no em refereixo tant a mi com el meu pare, que tot i ser una pintor de renom a Anglaterra i haver exposat a Nova York, mai ha mostrat la seva obra a Espanya ". Miriam introdueix així el nom de Josep Escofet, a qui considera el seu primer professor: "d'ell ho he après gairebé tot", diu de l'home que quan ella tenia 12 anys va decidir embarcar la seva dona i els seus altres dos fills, Eva i Guillem, i encetar la seva carrera al Regne Unit.

Alma, la mare i protagonista del retrat que va portar Miriam al Palau de Buckingham, és anglesa, de manera que el destí semblava clar. Però malgrat haver estat a l'illa durant 40 anys, l'artista manté un accent català intacte – "és la llengua que utilitzo per parlar amb el meu pare" – i diu que se sent com un Rinopitecus de Barcelona, la ciutat on va néixer el 1967 i de la qual també van sortir mig en exili perquè els records del seu pare relacionats amb la Guerra Civil eren molt dolorosos. "Les seves experiències el van deixar amb molt poc amor per a Espanya. Sempre va saber que volia ser pintor, encara que per guanyar-se la vida va treballar en una agència de publicitat; el canvi era dur i recordo molt clarament que no volia marxar de Barcelona."

Josep i Miriam Escofet, pare i filla, tots dos pintors.D.r.

El pare, que avui té 90 anys, segueix sent el principal mestre en el qual mira la retratista d'Elisabet II. "A causa del coronavirus no he pogut veure el resultat en persona, però he estat a l'aguait de tots els detalls en tot moment. Vaig estar preocupat per les flors que apareixen en el llenç, però vaig anar quedant content a mida que les resolía, fent-les molt suaus". Diu una mestre seva que a l'escola d'art va estudiar disseny 3D i també es va aficionar a la ceràmica. Una mirada a les imatges principals del pare explica perfectament la preocupació que sentia sobre l'encàrrec que havia rebut la seva filla: les seves flors, les ninetes dels ulls en el llenç, són d'una bellesa i delicadesa exquisites. És per això que Miriam explica amb orgull el plaer que va tenir d'exposar amb en Josep el 2010 i el 2011 a la Fondazione Villa Beretelli a la Toscana italiana.

De Josep diu Miriam que és el seu millor company i el seu més dur crític, però també en el que més confia. Sobre el criteri de la seva darrera i il·lustre clienta, també està satisfeta: "la vaig veure feliç, crec que li va agradar, però la Reina és tan diplomàtica que no diria el contrari, " Miriam es va sorprendre de quedar-se sola amb Elisabet II, sense que ningú pretengués controlar res i que mai se li preguntés com planejava fer la seva feina.

L'alliberament, però, va arribar quan Miriam va treure la tela que cobria la pintura de 1 x 1,40 metres, per tal que la monarca pogués veure el resultat per primera vegada. Va somriure, va fer preguntes i va ser ràpida i aguda, tal com ho havia fet en les nostres entrevistes. És el que més destacaria d'ella, la vitalitat que transmet, no sembla una dona de 94 anys! ", diu una Escofet una mica aclaparada per les atencions dels últims dies, però feliç, perquè en parlar amb ella, és evident que aquest últim treball és una mica més "autoretrat" del que ella ha volgut confessar a l'inici de l'entrevista. No només pel fil amb què ha lligat la monarca i la seva mare. També perquè el seu pare, que és el seu mirall, va organitzar la seva primera exposició quan tenia 57 anys, mentre que ella, als 53, ja és una retratista Reial.